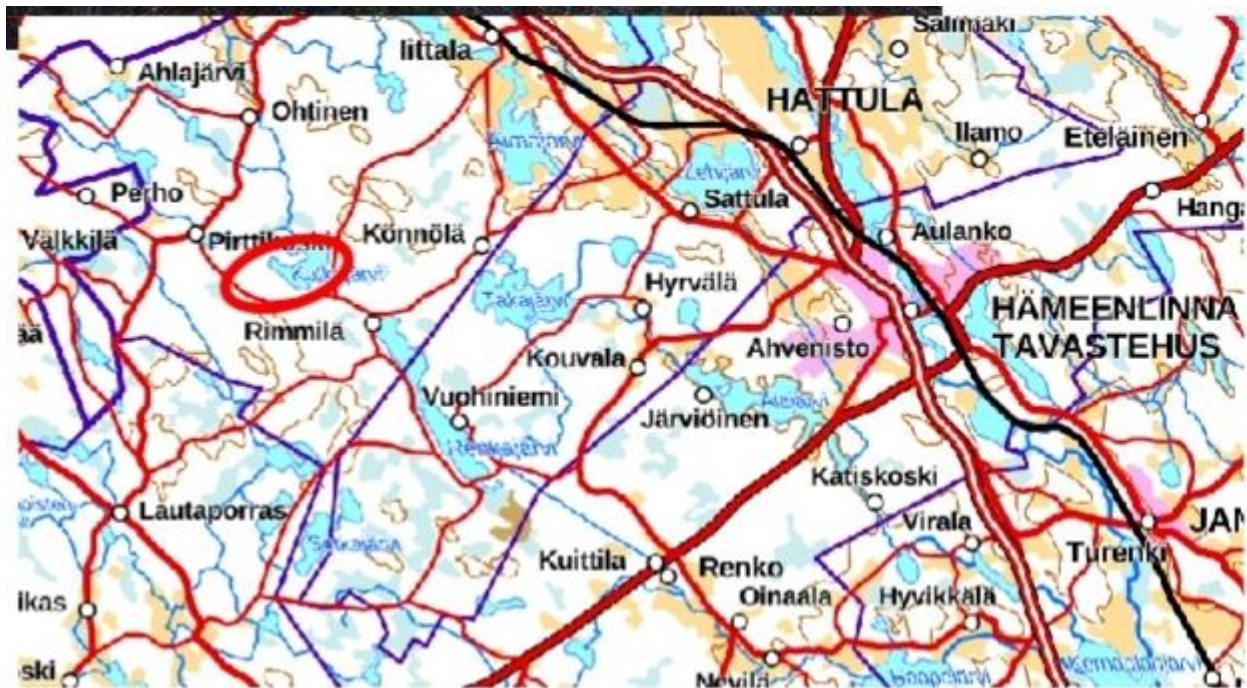

Niemikotkan ranta-asemakaavan luontoselvitys

Kalvola, Kotkajärvi

2024

Kuva 1. Selvitysalueen sijainti kartalla. Selvitysalue punaisella ympyröitynä.

Luontoselvitys M. Ranta

Hautaantie 291

38120 Sastamala

p. 050-5651584

miraranta@hotmail.fi

Sisällysluettelo

1	Taustaa ja alueen yleiskuvaus	2
2	Kasvillisuustyypit	3
2.1	Kuivahko kangasmetsä	3
2.2	Tuore kangasmetsä	4
2.3	Metsitetyt pellot	5
2.4	Avoimet nurmialueet	6
2.5	Korpi- ja kosteikkokasvillisuus	6
2.6	Ranta- ja vesikasvillisuus	8
3	Liito-oravaselvitys	9
4	Viitasammakkoselvitys	9
5	Johtopäätökset ja suositukset	10

Liitteet

1. Karttaliite. Kasvillisuuskuviot
-

1 Taustaa ja alueen yleiskuvaus

Selvityksen kohteena oleva alue sijaitsee Hämeenlinnassa, noin 25 kilometriä länteen Hämeenlinnan keskustasta kohti Urjalan rajaa Kalvolassa. Alueelle on tekeillä ranta-asemakaavan muutos ja tämän selvityksen tarkoituksena oli tuottaa taustatietoa luontoarvoista eli selvittää, onko alueella luonnonsuojelulain, metsälain, vesilain tai EU:n luontodirektiivin mukaisia tärkeitä elinympäristöjä, tai suojeltavia kasvi- tai eläinlajeja, jotka tulisi huomioida alueen maankäyttöä suunniteltaessa, sekä antaa suosituksia mahdollisista tarkemmista tarvittavista lajikohtaisista erillisselvityksistä tämän käynnin havaintojen perusteella.

Kaavamuutosalue on Kotkajärvessä sijaitseva yhtenäinen niemialue, joka on kooltaan noin 16 hehtaaria ja rantaviivaa on noin 1,6 kilometriä. Kotkajärvi on Kokemäenjoen vesistöön ja Tarpianjoen valuma-alueeseen kuuluva isohko noin 287 hehtaarin suuruinen järvi. Niemen keskellä ja sen korkeimmalla kohdalla sijaitsevat Niemi-Kotkan maatilan rakennukset ja matkailutoimintaan liittyviä loma-asuntoja sijaitsee alueen rannoilla. Luonnonympäristö on vahvasti kulttuurivaikutteista; metsitettyjä vanhoja peltoja ja laidunmaita sekä nurmialueita ja pihapiirien vaikutusalueita. Rantoja kiertää lähes yhtenäinen kuivahkon ja tuoreen kangasmetsän nauha/vyöhyke jossa kasvaa myös järeämpää puustoa. Istutetut metsäalueet ovat tasaikäisiä rauduskoivikoita ja männiköitä.

Alueelle tehtiin maastokäynti 4.5.2024. Maastokäynnillä selvitettiin alueen pääkasvillisuustyyppit sekä kartoitettiin liito-oravat ja viitasammakot. Maastokäynnin ajankohta ajoitettiin viitasammakoiden kutuaikaan.

Maastokäynnin ja raportin tekijänä oli Luontoselvitys M. Ranta/Maaria Ranta ja työn tilaajana alueen maanomistajat eli Niemikotkan perhe. Selvityksen sisällöstä keskusteltiin etukäteen myös Ympäristösuunnittelu Oy:n maanmittausinsinööri Arto Remeksen kanssa, joka edustaa kaavanlaatijaa.

Alueelta ei ole tiedossa aiempia luonto- tai lajiselvityksiä eikä mainintoja Suomen Lajitietokeskuksen rekistereissä.

Kuva 2. Ote ilmakuvakartasta. Selvitysalueena oleva niemi punaisella ympyröitynä.

2 Kasvillisuustyytit

Kasvillisuustyyppien numerointi vastaa liitteenä 1. olevan kartan numerointia.

2.1 Kuivahko kangasmetsä

Alueen rantametsät ovat osittain kuivahkoa puolukkatyyppin kangasmetsää. Puusto on varttunutta ja osittain vanhaakin sekametsää; kuusta, mäntyä ja koivua. Rannoilla kasvaa myös tervaleppää.

Samaa kasvillisuustyyppiä on myös pienialaisesti alueen kaakkoiskulmalla olevalla pienellä mäellä, jossa kasvaa jämeriä iäkkäitä mäntyjä.

Kuva 3. Rantapuustoa. Tervaleppää, mäntyä ja koivua.

2.2 Tuore kangasmetsä

Rantametsiköissä on myös tuoretta mustikkatyyppin kangasmetsää edustavaa kasvillisuustyyppiä.

Samaa kasvillisuustyyppiä ovat myös lähellä maatalan talouskeskusta olevat männiköt.

Kuva 4. Isoja kuusia alueen itäisimmässä kärjessä.

Niemikotkantien varrella tien pohjoispuolella oleva nuori koivikko kuuluu samaan kasvillisuustyyppiin ja siinä on osittain jopa lehtomaisen kangasmetsän lajistoa; pensaana vadelmaa ja seljaa sekä aluskasvillisuudessa vuohenputkea ja metsäalvejuurta.

Kuva 5. Nuori koivikko Niemikotkantien pohjoispuolella.

2.3 Metsitetyt pellot

Huomattava osa selvitysalueen metsistä on vanhoille pelloille ja laidunmaille istutettua rauduskoivikkoa. Aluskasvillisuus on rehevää lehtomaista kasvillisuutta; valkovuokkoa, vuohenputkea, kevätpiippoa, ahomansikkaa, kevätleinikkiä, karhunputkea ja koiranputkea. Pensaana kasvaa tuomea, mustaherukkaa ja vadelmaa sekä näsiä.

Kuva 6. Koivikkoa päärakennuksista koilliseen.

Kuva 7. Tyypillistä maisemaa alueen keskiosasta.

2.4 Avoimet nurmialueet

Selvitysalueelle toinen leimallinen kasvillisuustyyppi ovat hoidetut nurmialueet tai muuten avoimena/puuttomana olevat niitty- ja nurmialueet.

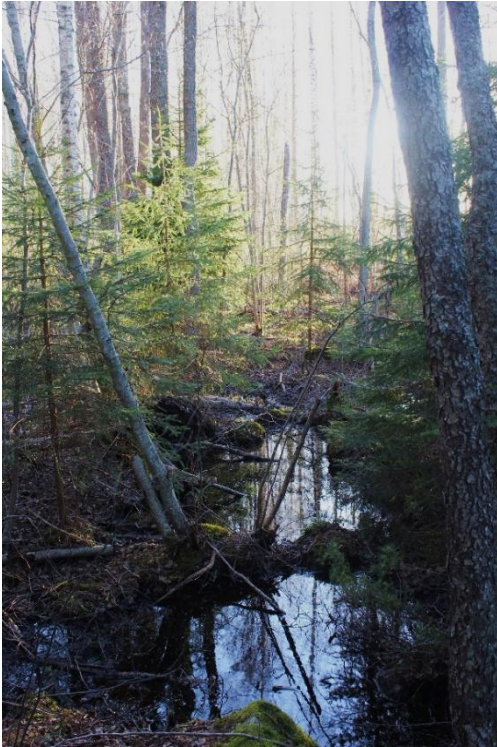

Kuva 8. Avointa nurmialuetta ja istutettua koivikkoa alueen pohjoisosassa.

2.5 Korpi- ja kosteikkokasvillisuus

Alueella ei ole varsinaista suokasvillisuutta, mutta koilliseen avautuvalle rannalle laskee alueelta oja, jonka ympäristössä ranta-alueella on korpimaista kasvillisuutta ja keväällä luhtavaikutusta.

Alueella kasvaa tervaleppää kuusen ja koivun lisäksi ja aluskasvillisuudessa on runsaasti mm. alvejuurta ja metsäkortetta.

Kuva 9. Kosteaa korpimaisen kasvillisuuden alue Kotkajärveen laskevan ojan ympäristön painanteessa. Keväällä myös luhtavaikutusta.

Niemikotkantien pohjoispuolella alueelle saavuttaessa on lahdenpohjukka, jossa on havaittavissa vastaavanlaista korpi- ja tulvavesivaikutusta.

Kuva 10. Koivua ja harmaaleppää lahdenpohjukan korpipainanteessa.

2.6 Ranta- ja vesikasvillisuus

Alueen rannat ovat melko kivikkoisia ja karuja, eikä selkeätä rantakasvillisuusvyöhykettä ole. Kotkajärvi on vesistötyypiltään oligotrofinen/karu järvi mistä syystä myös vesikasvillisuus on vaatimattomasti rehevämpiin järviin verrattuna. Alueella on kivikkoisen rantaviivan lisäksi myös hiekkaisia rantoja ja vesi on kirkkaan näköistä.

Kuva 11. Niemikotkan rannat ovat kivikkoisia ja karuja.

Kuva 12. Talouskeskuksen eteläpuolella on myös hiekkaranta.

3 Liito-oravaselvitys

Maastokäynnin ajankohta oli liito-oravien jätösten havaitsemiselle hyvä; lumet olivat jo sulaneet, mutta kevätsateita ei ollut ollut, jotka liuottaisivat papanoita näkyvistä. Myöskään aluskasvillisuuden kasvukausi ei ollut vielä kunnolla käynnistynyt. Koska alue ja sen liito-oravalle soveltuvat metsiköt olivat kooltaan pieniä, ne pystyttiin käymään tarkkaan läpi etsien kaikkien täysikasvuisten kuusten, koivujen, raitojen ja haapojen juurilta liito-oravien papanoita.

Alueella on liito-oravalle soveltuvia elinympäristöjä vain pienialaisesti, lähinnä rantoja kiertävät kapeat metsiköt ovat puulajisuhteiltaan ja puuston ikä- ja lajikoostumukseltaan tarkoitukseen sopivia. Liito-oravan ravintopuita ajatellen alueelta löytyy pieni haavikko ja haapaa myös sekapuuna, sekä leppää ja varsinkin koivua löytyy runsaasti. Pesintään sopivia suuria kuusia tai kolopuita on kuitenkin niukasti.

Maastokäynnillä ei löytynyt mitään merkkejä liito-oravan oleskelusta alueella, eikä siellä näin ollen ole liito-oravan lisääntymis- tai levähtämisalueeksi luokiteltavia alueita, jotka täytyisi huomioida maankäyttöä suunniteltaessa.

4 Viitasammakkoselvitys

Maastokäynti ajoitettiin tarkkaan sopivaksi ajankohdaksi viitasammakoiden kutuaikaan. Kutu oli jo alkanut Etelä-Suomessa ja luontoselvityksen maastokäynti ajoitettiin siten että kohteessa oltiin vielä illalla klo 22.00 jolloin aurinko oli laskenut ja mahdolliset sammakot äänessä. Ilta oli lämmin (+12 astetta) ja päivällä käynyt tuuli laski auringon myötä.

Aikaisemmin illalla maastotöiden yhteydessä oli kartoitettu valmiiksi viitasammakolle hyvin soveltuvat elinympäristöt, joita alueelta löytyi kaksi. Molemmissa kohteissa on tulviva ja luhtamainen ranta-alue ja/tai oja. Myös hiekkarannan läheisyydessä olevalla rannalla ja sen takana olevalla pienellä kausikostealla lammikolla käytiin kuuntelemassa, vaikka ne olivat epätodennäköisiä vaihtoehtoja pienialaisuutensa ja erillisyytensä vuoksi.

Yhdessäkään kohteessa ei kuultu viitasammakoiden ääntelyä, joten **alueella ei ole viitasammakoiden lisääntymisalueita.** Tavallinen ruskosammakko äänteli sekä ojalla että Niemikotkantien pohjoispuolella olevassa lahdenpohjukassa. Myöhemmin vielä samana iltana tehdyllä

viitasammakkokartoituskäynnillä toiseen kohteeseen Hämeenlinnassa viitasammakoita havaittiin, joten ajankohta selvitykselle oli oikea.

Kuva 13. Selvitysalueen otollisin paikka sammakoille löytyy Niemikotkantien pohjoispuolelta, matalasta lahdenpohjukasta.

5 Johtopäätökset ja suositukset

Alueelta ei löytynyt vesilain, luonnonsuojelulain, metsälain tai EU:n luonto- tai lintudirektiivien tarkoittamia elinympäristöjä tai lajeja, joita tulisi erityisesti ottaa huomioon alueen maankäyttöä suunniteltaessa.

Tällä maastokäynnillä selvitettiin alueen liito-orava- ja viitasammakkotilanne, sekä arvioitiin yleisesti alueen luontoarvoja kasvillisuustyyppien kautta. Mahdollisia lisäselvityksiä kasvillisuuden tai eläimistön osalta ei tämän maastokäynnin havaintojen pohjalta ole tarpeen tehdä.

Alueen rantojen karuuden, vesikasvillisuuskasvustojen pienialaisuuden ja rantojen rakentuneisuuden vuoksi alueella ja sen lähiympäristössä ei oletettavasti ole erityistä merkitystä vesilinnuille ja niiden pesinnälle.

Kaavamuutoksen johdosta ei ole tarkoitus purkaa alueella olevia tilakeskuksen rakennuksia, jotka saattaisivat olla lepakkolajien kannalta merkittäviä kohteita, joten erillistä lepakkoselvitystä ei tässä kohtaa ole mielestäni tarpeellista tehdä. Asiasta keskusteltu maastokäynnin yhteydessä maanomistajan kanssa.

Kaava-alueella on paljon ihmisen muokkaamaa kulttuuriympäristöä, mutta ei kuitenkaan perinnetäisiä, jotka voisivat olla kasvi- tai eläinlajistoltaan huomionarvoisia.

Alueella ei ole lehtoja tai suoalueita tai kosteikkoja, joiden lajistoa tulisi erikseen myöhemmin selvittää.

Kuva 14. Olemassa olevien mökkien lähiympäristössä on piha-aluetta, nurmialueita ja/tai koivulle istutettuja vanhoja peltoalueita.

Kuva 15. Maatilan vanhaa rakennuskantaa ei ole tarkoitus purkaa uuden kaavan myötä. Mahdolliset lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat säilyvät.

Myös maallinnuston kannalta arvioituna alue on tavanomaista kangasmetsää ja tasaikäistä, hoidettua koivikkoa, eikä siten todennäköisesti ole lajistoltaan tavanomaisesta poikkeava.

Kaavassa suunnitellut rakentamistoimet eivät tule merkittävästi vaikuttamaan alueen luonnontilaisimpiin metsiin, jotka sijaitsevat rantavyöhykkeellä rakennuspaikkojen välisillä alueilla. Rakennuspaikkojen ympärillä on suurimmaksi osaksi istutettua koivikkoa tai nurmialueita tai jo olemassa olevaa loma-asunnon pihamaa-aluetta.

